

Karl Jenkins

The Armed Man: A Mass for Peace

Lördag 18 oktober 2025 kl. 19.00, Nacka kyrka

**Svenska
kyrkan**

Nacka
församling

NACKA
UNGDOMSKÖR

Medverkande

Solister: Astrid Axlind, Henna Hoffström Olsson, Linnea Erhardsson, Vilmer Ringstedt, Olof Jakobsson, Hanna Palm

Flöjt/piccola: Claes Wahlroth

Trumpet: Jakob Gudmundsson, Alexander Lindh, Mikael Nilsson

Cello: Christina Wirdegren-Alin

Slagverk: Magnus Einarsson, Christer Ferngren, Jörgen Stenberg

Orgel: Bengt Tribukait

Piano: Anders Holtz

Böneutrop: Awad Olwan

Dirigent: Daniel Möller

Ljus: Emil Alstermark, Alstermark Productions

Karl Jenkins och *The Armed Man: A Mass for Peace*

Karl Jenkins föddes 1944 i Wales (hans mor var svenska) och började tidigt intressera sig för musik. Efter att ha spelat i band och skrivit musik för reklamfilmer började han under 90-talet att komponera körmusik. Genombrottet kom 1995 med crossoverskivan *Adiemus: Songs of Sanctuary* som toppade flera klassiska försäljningslistor. Sina största framgångar har han nått med det stycke vi ska framföra i kväll: *The Armed Man: A Mass for Peace*. I år firar verket 25 år och dess popularitet har inte minskat. Sedan premiären 25 april 2000 har det framförts över 3000 gånger världen över. Stycket beställdes inför det nya millenniet av *Royal Armouries*, det brittiska vapen- och rustningsmuseet. Det är tillägnat offren i kriget i Kosovo, men är en allmängiltig betraktelse över människors oförmåga till – men längtan efter – att leva i fred med varandra. Nacka Ungdomskör har framfört verket tre gånger tidigare, 2014, 2019 och 2022.

Första satsen, **The Armed Man**, inleds med en imitation av en antågande armé. Jenkins har utgått från den franska 1400-talsmelodin *L'homme armé* ("den väpnade mannen"), och sällar sig därmed till den mycket gamla traditionen att låta folkmelodier ligga till grund för klassiska verk. Mer än fyrtio olika tonsättningar med *L'homme armé* som grund finns bevarade från renässansen, av tonsättare som Josquin des Prez, Guillaume Dufay och Giovanni Pierluigi da Palestrina. Längtan efter fred är förstås något djupt allmänmänskligt och stycket fortsätter med **Adhan**, det böneutrop som görs fem gånger om dagen från moskéns minaret. Den muslimska bönen följs av första delen av den kristna mässan, **Kyrie**. Mitten av satsen, när kören sjunger *Christe eleison*, blickar bakåt mot det förflutna och citerar Palestrinas mässa som bygger på *L'Homme armé*-melodin.

Texten i **Save Me From Bloody Men** är hämtad från Psaltaren 56 och 59, som finns såväl i judendomens Ketuvim som i Gamla testamentet. I texten ber författaren Gud om hjälp mot sina fiender. I **Sanctus** väljer Jenkins att gå mot traditionen och skapar en hotfull ljudbild som signalerar annalkande krig, till skillnad från den glädjefyllda salighet som brukar känneteckna tonsättningar av Sanctustexten. I efterföljande dramatiska **Hymn Before**

Action rustar sig soldaterna för strid. Texten är en dikt av den engelske författaren Rudyard Kipling.

Texten i **Charge!** kommer från 1600-talspoeten John Drydens *Ode for St Cecilia's Day*, men nyckelfrasen "How blest is he who for his country dies" är hämtad från den romerske poeten Horatius och kallades för "den gamla lögnen" av första världskrigs-poeten Wilfred Owen. **Charge!** utgör vändpunkten i stycket, där Jenkins går från att skildra militärisk heroism till krigets fasor. Efter att ha gett sig ut i krig drabbas soldaterna av slagfältets kaos. Därefter blir allt tyst. En ensam trumpet hörs i "Last Post", den signal som i England brukar spelas till minne av dem som har stupat i krig.

Efter vändningen skildras efterdyningarna av krigets fasor. **Angry Flames** är en dikt av den japanske poeten Toge Sankichi, som överlevde Hiroshimabomben 1945, för att några år senare avlida till följd av strålningen. Lidande i krigets fotspår är förstået inget nytt; texten i **Torches** är hämtad från det fornindiska eposet *Mahābhārata*.

I de två kvarvarande delarna från den kristna mässan, den innerliga **Agnus Dei** och **Benedictus** med ett lyriskt cellosolo, vill Jenkins visa att det trots allt finns hopp om fred och att allt inte är mörker. Inskjuten mellan dem finns **Now the Guns Have Stopped**, med text av Guy Wilson, som berättar om sina erfarenheter från första världskriget och hur det är att försöka leva med skuld känslorna efter att ha överlevt när så många stupat.

I den avslutande satsen, **Better Is Peace**, ställer Jenkins ledmotivet från *L'homme armé* på ända. De inledande orden "better is peace than always war" är hämtade från Thomas Malorys dikter om Kung Arthur, därefter kommer en jublande tonsättning av Lord Tennysons Nyårsklockorna. Stycket avslutas med en trösterik koral med text från Bibelns Uppenbarelsebok. Även om människan har svårt att leva i fred måste vi fortsätta känna hopp om att vi en dag ska lyckas.

1. The Armed Man (L'homme armé)

L'homme armé doit on douter.
On a fait partout crier,
que chacun se viegne armer d'un
haubregon de fer.

L'homme armé doit on douter.

Fransk 1400-talsmelodi

Den väpnade mannen ska fruktas.
Överallt har det utropats,
att var man ska beväpna sig med
en rustning av järn.

Den väpnade mannen ska fruktas.

2. Call to Prayers (Adhan)

Allahu Akbar (x4)

Ashadu An La Illa-L-Lah (x2)

Ashadu Anna Muhammadan

Rasulu-l-lah (x2)

Hayya Ala-s-salah (x2)

Hayya Ala-l-Falah (x2)

Allahu Akbar (x2)

La Illaha il la-lah

Muslimskt böneutrop

Allah är störst

Jag vittnar om att det inte finns

någon annan gud än Allah

Jag vittnar om att Muhammed är

Allahs sändebud

Kom till bönen

Kom till frälsning

Allah är störst

Det finns ingen gud utom Allah

3. Kyrie

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison.

Ur den kristna mässan

Herre förbarma dig.

Kristus förbarma dig.

Herre förbarma dig.

4. Save Me from Bloody Men

Be merciful unto me, O God:
For man would swallow me up.
He fighting daily oppresseth me.
Mine enemies would daily swallow
me up:
For they be many that fight
against me.

O thou most high.
Defend me from them that rise up
against me.
Deliver me from the workers of
iniquity,
And save me from bloody men.
Psaltaren 56 och 59

5. Sanctus

Sanctus, sanctus, sanctus,
Dominus Deus Sabaoth.
Pleni sunt caeli et terra gloria tua.
Hosanna in excelsis.
Ur den kristna mässan

Var mig nådig, o Gud,
ty människor stå mig efter livet;
beständigt tränga mig stridsmän.
Mina förföljare stå mig beständigt
efter livet;
ja, de äro många, som i högmod
strida mot mig.

Beskydda mig för mina
motståndare.
Rädda mig från ogärningsmännen,
och fräls mig från de blodgiriga.
1917 års översättning.

Helig, helig, helig,
Herre Gud Sebaot,
himlarna och jorden är fulla av
Din härlighet.
Hosianna i höjden.

6. Hymn Before Action

The earth is full of anger,
The seas are dark with wrath,
The Nations in their harness
Go up against our path:
Ere yet we loose the legions
Ere yet we draw the blade,
Jehovah of the Thunders,
Lord God of Battles, aid!

High lust and froward bearing,
Proud heart, rebellious brow,
Deaf ear and soul uncaring,
We seek Thy mercy now!
The sinner that forswore Thee,
The fool that passed Thee by,
Our times are known before Thee,
Lord grant us strength to die!
Rudyard Kipling

7. Charge!

The trumpet's loud clangor excites
us to arms,
With shrill notes of anger, and
mortal alarms.

How blest is he who for his
country dies.

The double, double beat of the
thundering drum
Cries Hark! The foes come,
Charge, 'tis too late to retreat!
John Dryden

På jorden härskar ilskan,
till havs hörs vredesvrål.
Bepansrade nationer
blockerar nu vårt mål.
Förrn härarna drar svärden,
förrn stridens raseri –
Jehova, åskans herre
och stridsgud, stå oss bi!

Vild håg och styvsint hållning,
stolt hjärta, kraft till dåd,
dövt öra, obrytt sinne –
vi litar till din nåd!
Åh, syndare som svek Dig,
som gick och sa adjö!
Du känner våra öden,
så giv oss mod att dö!
Översättning: Adam Westlund

Trumpetens fanfarer gör stridsklar
var arm
med skrällande vrede och dödligt
alarm.

Hur välsignad är inte han som faller
för sitt land?

De dubbla dubbla slag som
trummullret bär
ropar "lyss, de är här,
till storms, ni kan ej fly idag!"
Översättning: Adam Westlund

8. Angry Flames

Pushing up through smoke
From a world half darkened by
overhanging cloud,
The shroud that mushroomed out
And struck the dome of the sky,
Black, red, blue, dance in the air,
Merge, scatter glittering sparks
Already tower over the whole city.

Quivering like seaweed
The mass of flames spurts forward.
Popping up in the dense smoke,
Crawling out wreathed in fire,
Countless human beings on all
fours,
In a heap of embers that erupt and
subside,
Hair rent, rigid in death,
There smoulders a curse.
Toge Sankichi

Den kämpar sig upp genom rök,
från en värld förmörkad av hotande
moln,
slöjan som svamplik växte fram
och nådde himlens valv,
svart, rött, blått, dansar i luften,
smälter samman, sprider
glimmande gnistor,
tornar redan upp sig över hela
staden.

Darrande som sjögräs
skjuter eldsmassorna framåt.
De dyker upp ur den tjocka röken,
framkravlande, omslingrade av eld,
oräkeliga människor på alla fyra,
i en hög av glödaska som väller
fram och sjunker undan,
de sliter sitt hår, stelnade i döden,
där pyr en förbannelse.
Översättning: Daniel Möller

9. Torches

The animals scattered in all
directions,
Screaming terrible screams.
Many were burning, others were
burnt.
All were shattered and scattered
mindlessly,
their eyes bulging.

Some hugged their sons,
others their fathers and mothers,
Unable to let them go, and so
they died.
Others leapt up in their thousands,
faces disfigured
And were consumed by the fire.
Everywhere were bodies squirming
on the ground,
Wings, eyes and paws all burning.
They breathed their last as living
torches.

Ur Mahābhārata

10. Agnus Dei

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
miserere nobis.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
miserere nobis.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
dona nobis pacem.

Ur den kristna mässan

Djuren flydde åt alla håll,
skriande fasansfulla skrin.
Många brann, andra var brända.
Alla var splittrade och flydde hals
över huvud,
med utträngande ögon.

Några omfamnade sina söner,
andra sina fäder och mödrar,
oförmögna att släppa dem, och
så dog de.

Andra flög upp i tusental, med
vanställda ansikten
och förtärdes av elden.
Överallt vred sig kroppar i plåga
på marken,
vingar, ögon och tassar, alla
brann de.

De drog sina sista andetag som
levande facklor.

*Översättning: Daniel Möller & Adam
Westlund*

O, Guds Lamm, som borttager
världens synder,
förbarma Dig över oss.
O, Guds Lamm, som borttager
världens synder,
förbarma Dig över oss.
O, Guds Lamm, som borttager
världens synder,
giv oss Din frid.

11. Now the Guns Have Stopped

Silent, so silent now,
Now the guns have stopped.
I have survived all,
I who knew I would not.
But now you are not here.
I shall go home, alone;
And must try to live life as before
And hide my grief.
For you, my dearest friend,
Who should be with me now,
Not cold, too soon,
And in your grave,
Alone.
Guy Wilson

12. Benedictus

Benedictus qui venit in nomine
Domini.
Hosanna in excelsis.
Ur den kristna mässan

Stilla, så stilla nu.
Nu har gevären tystnat.
Jag har överlevt allt,
jag som visste att så inte skulle ske.
Men du är borta nu.
Jag ska bege mig hem, ensam,
och måste försöka leva vidare
som förr
och dölja min sorg.
För dig, min käraste vän,
som borde vara hos mig nu,
inte kall, alltför tidigt,
och i din grav,
ensam.

Översättning: Daniel Möller

Välsignad vare Han som kommer i
Herrens namn.
Hosianna i höjden.

13. Better Is Peace

Better is peace than always war,
And better is peace than
evermore war.

L'homme armé doit on douter.

Better is peace than always war,
And better is peace than
evermore war.

Ring out the thousand wars of old.
Ring in the thousand years of peace.
Ring out the old, ring in the new,
Ring, happy bells, across the snow.
The year is going, let him go,
Ring out the false, ring in the true.
Ring out old shapes and foul disease.
Ring out the narrowing lust of gold;
Ring out the thousand wars of old.
Ring in the thousand years of peace.
Ring in the valiant man and free,
The larger heart, the kindlier hand.
Ring out the darkness of the land,
Ring in the Christ that is to be.

Thomas Malory/Alfred Tennyson

God shall wipe away all tears
And there shall be no more death,
Neither sorrow nor crying,
Neither shall there be any more pain.
Praise the Lord!

Johannes uppenbarelse 21

Bättre är fred än ständigt krig
Och bättre är fred än alltid
mera krig.

Den väpnade mannen ska fruktas.

Bättre är fred än ständigt krig
Och bättre är fred än alltid
mera krig.

Ring ut de tusen slag som stått.
Ring in de tusen fredens år.
Ring ut allt fornt, ring in allt nytt
Ring bjällerklang i snön, varpå
vårt år är över, låt det gå.
Ring in allt sant, allt falskt är flytt.
Ring ut det gamlas sjuka spår.
Ring ut de gnidnas övermått.
Ring ut de tusen slag som stått.
Ring in de tusen fredens år.
Ring in var fri och modig man,
med större hjärta, varsam hand.
Ring ut allt mörker i vårt land.
Ring Kristus in, nu nalkas han.
Översättning: Adam Westlund

[Gud] skall torka alla tårar från
deras ögon.
Döden skall inte finnas mer,
och ingen sorg och ingen klagan
och ingen smärta skall finnas mer.
Prisa Herren!
Bibel 2000

**Svenska
kyrkan**

Nacka
församling

NACKA
UNGDOMSKÖR